

Predstavljanje projekta "Hrvatski model" smanjit će smrtnost na sportskim terenima

U Specijalnoj bolnici Sv. Katarina, čiji su znanstvenici sudjelovali u projektu, već se obavljaju testovi prevencije iznenadne srčane smrti

PREDRAG ŽUKINA

Hrvatski model prevencije iznenadne srčane smrti u sportaša analizom ciljanih gena i pripadajućih mutacija povezanim sa stanjima koja mogu dovesti do iznenadne srčane smrti sportaša. Naslovna tema priče na prvi je pogled dosadna i dugačka zdravstveno-socijalna složenica, "tirada" koja zamara već na prvo čitanje.

No, "Hrvatski model prevencije..." hvalevrijedan je domaći hrvatski zdravstveni projekt u kojem su hrvatski liječnici prvi na svijetu osmislili i svjetskoj znanstvenoj zajednici objavili rezultate istraživanja uloge specifičnih genetičkih biljega kao mogućih prediktora iznenadne srčane smrti u sportaša. I to zvuči dosta komplicirano, laiku previše znanstveno, no svodi se na istraživanje koje je obuhvatilo tri generacije obitelji sportaša preminulog od srčane smrti objavljenog u časopisu *Frontiers in Medicine*.

Da, Hrvatska je u nećem prva u svijetu, a sada dovršen projekt još su u lipnju 2019. najavili predsjednik HNS-a Davor Šuker, predsjednik Zdravstvene komisije HNS-a prof. dr. Dragan Primorac i vrhunski njemački kardiolog prof. dr. Johannes Brachman. Laičkim jezikom, u Hrvatskoj su zdravstveni radnici, predvođeni prof. dr. Primorcem, naravno, uz pomoć kolega iz SAD-a, Njemačke, Kanade... dali važne odgovore na prevenciju iznenadne

Primorac je istaknuo da je rizik od iznenadne smrti kod sportaša i do četiri puta veći

smrti sportaša.

Prof dr. Primorac zahvalio se HNS-u i Šukeru na potpori:

- Model je prezentiran, rezultati su poznati. Hvala Šukeru na njegovom vizionarstvu. Bilo je puno nepoznanica, puno glavobolje, no sada su rezultati pred nama. Hvala svima liječnicima iz Zdravstvene komisije HNS-a, hvala našim liječnicima kardiolozima, kolegama iz drugih zemalja, i svima koji su dali svoj doprinos istraživanju koje će, nadam se, smanjiti veliku smrtnost na sportskim terenima.

Prevencija

U ime HNS-a nekoliko je riječi ponudio Davor Šuker:

- Ponosan sam što HNS ima takve ljude, profesore, doktore, koji rade tako važne stvari, i drago mi je biti dio tog tima. Ovaj ćemo projekt u Montreauxu u Švicarskoj predstaviti Fifi i Uefi. Dugo smo ra-

dili na tome, nadam se da ćemo pomoći roditeljima da bude što manje smrti djece na sportskim terenima diljem svijeta. Toga ima u svim ligama, u svim zemljama; nadam se da će toga, zahvaljujući ovom "hrvatskom modelu", biti puno manje. Za nas, nogometaše, ovo je naučna fantastika, sva ta genetika i ta genetska medicinska istraživanja, no bitno je da pokušamo spriječiti slučajevima kao što je smrt Dejana Oršuća, nedavno preminulog nogometaša NK Otok. Izražavamo sućut njegovoj obitelji.

Stravične brojke

U Specijalnoj bolnici Sv. Katarina, službenoj bolnici HNS-a, čiji su znanstvenici sudjelovali u projektu, rekao je Primorac, već se sada mogu obavljati testovi prevencije iznenadne srčane smrti.

- Dolaze i već se testiraju "nesportasi". Cilj nam je smanjiti stravične brojke, kojih ljudi i nisu svjesni. Na interdisciplinarnom planu istraženi su konkretni podaci, otkrivena su ukupno 294 nasljedna gena koji imaju direktni impakt na zdravlje sportaša. Sada moramo izraditi cjeloviti model i cijenom prilagoditi testove da svima budu dostupni. Procjena je da u svijetu godišnje ima do pet milijuna slučajeva iznenadne srčane smrti. Zabrinjavajuće je, do tog podatka došao je *New England Journal of Medicine*, da se ni nakon obdukcije ponekad ne zna koji je konkretni razlog smrti.

Primoracov zaključak je znakovit: - Za sportaše je rizik od iznenadne srčane smrti i do četiri puta veći nego kod običnih ljudi. Jedna studija pokazala je da je na sportskim terenima zabilježeno čak 2406 slučajeva smrti od 1980. do 2011. (od toga 842 zbog kardiovaskularnih problema). Prije desetak godina rekao bih da je to san, no, napravili smo velik posao. □

Suradnja

Projekt u kojem su sudjelovali vodeći svjetski stručnjaci

Osim prof. dr. Primorca i kolega mu iz Hrvatske, na projektu koji će spašavati živote radili su mnogi svjetski stručnjaci, ali su inicijativa i konačni "potpis" hrvatski "proizvod". Video linkom se javila mr. sc. Tanja Sofrenović iz San Francisca. Javio se i prof. dr. Johannes Brachmann, vodeći njemački kardiolog. "Hvala Primorcu i HNS-u na vodećoj ulozi u projektu u kojem su sudjelovale mnoge institucije i mnogi stručnjaci diljem svijeta". □